

Okoliczności powstania państwa Piastów należą do jednego z najbardziej dyskutowanych tematów w polskiej historiografii. Wiek dziesiąty, w którym Piastowie tworzyli swoje władztwo, jest oświetlany przez źródła pisane dopiero od drugiej połowy stulecia, od rządów Mieszka I. Słabość klasycznych źródeł jest wyrównywana przez archeologię. Jedną z ważniejszych kategorii zabytków naświetlających w różnorodny sposób działalność pierwszych Piastów są depozyty, skarby kruszcowe składające się z monet, ozdób i innych przedmiotów wykonanych ze srebra znajduwane podczas wykopaliskowych prac archeologicznych. Skarby są zjawiskiem odzwierciedlającym procesy zachodzące w społecznościach wczesnośredniowiecznej Europy, zwłaszcza w Skandynawii i poza nią: na wyspach brytyjskich, w Europie Wschodniej oraz na terenach zachodniosłowiańskich, na Połabiu i w Polsce. Depozyty kruszcowe są niesłychanie ważnym źródłem wiedzy o przeszłości ponieważ dostarczają nam informacji o kontaktach, bliskich i dalekich, pokazują stopień rozwoju ekonomicznego i społecznego. Największe zaangażowanie w badaniu skarbów mają numizmatycy studiujący monety w depozytach. O wiele mniejsze zainteresowanie przyciągają inne przedmioty ze skarbów, przede wszystkim ozdoby. Jest to związane z niezrozumieniem jak ważną rolę odgrywały ozdoby we wczesnych społeczeństwach funkcjonujące tam w sferach wierzeń religijnych, w manifestacjach grup społecznych, zwłaszcza elit pokazujących swój wyjątkowy status. Pojawienie się skarbów w Polsce Piastów, od lat 40-tych X wieku pozwala nauce na zdobycie wyjątkowej wiedzy. Obecność ozdób została już dawno zaobserwowana, ale znaczenie tego materiału dla nauki nie zostało w wystarczający sposób uznane, ani przez archeologów, ani przez historyków. Jest to oczywisty błąd. Kluczowym jest, iż ilość srebrnych ozdób w skarbach nie ma, oprócz Skandynawii, analogii w całej Europie. W Polsce ozdoby stanowią, obok naczyń ceramicznych, jedyną wielką kategorię zabytków pochodzących z pierwszego państwa Piastów. Ozdoby typu zachodniosłowiańskiego występują także w skarbach w Skandynawii. Zbadanie tych zabytków pozwoli zrozumieć charakter kontaktów między piastowskim państwem a Szwecją i wprowadzi problematykę słowiańską do istniejącego globalnego zainteresowania Skandynawami-Wikingami.